

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת מירב בן ארי

פ/25/5665

הצעת חוק לתיקון פקודת המשטרה (הסדרת הפעלת מכת"זית ותיעוד חזותי של ההפעלה), התשפ"ה-2025

הוספת סעיף 89א 1. בפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א-1971¹, אחרי סעיף 89 יבוא:

"תיעוד חזותי של 89א. (א) שימוש במכונת להתזת מים לפיזור הפגנות שימוש במכונת להתזת מים לפיזור הפגנה, ייעשה באמצעות מים נקיים בלבד ללא תוספת חומר, ובכלל זה תוספת של צבע או ריח. הפגנה

(ב) שימוש במכת"זית כאמור בסעיף (א), יתועד בתיעוד חזותי, כך שתתאפשר צפייה, ברזולוציה הולמת, ברגע הפעלת האמצעי; בסעיף זה, "תיעוד חזותי" – תיעוד בהקלטת תמונה וקול, בשילוב.

(ג) אדם הטוען כי נפגע או ניזוק מפעולת מכת"זית בהפגנה, רשאי לפנות למשטרה ולקבל ממנה את התיעוד החזותי.

(ד) התיעוד החזותי יועבר לפונה כאמור בסעיף (ג) בתוך שבוע מיום הפנייה.

(ה) על אף האמור בסעיף (ד), ראתה המשטרה שהעברת התיעוד החזותי עלולה לפגוע בחקירה, בביטחון המדינה או בשלום הציבור, רשאית המשטרה לפנות לבית המשפט לשם עיכוב העברת התיעוד עד להסרת המניעה.

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 17, עמ' 390.

(ו) תיעוד חזותי כאמור בסעיף (ב) יישמר במשך
3 שנים."

ד ב ר י ה ס ב ר

בשנים האחרונות משטרת ישראל משתמשת במכונת להתזת מים לפיזור הפגנות (להלן – מכת"זית) בתדירות גבוהה.

למרות שנהלי המשטרה מסדירים את הפעלת המכת"זית, לרבות השימוש באופן מידתי כדי לא לפגוע בחפים מפשע, מתייעודים רבים עולה כי לעיתים קרובות השוטרים לא פועלים בהתאם לנהלים ופוגעים פגיעה קשה ובלתי מידתית במפגינים ובעוברי אורח בלתי מעורבים שעברו לתומם ברחוב ואף בקשישים וילדים.

בנוסף, במקרים רבים המשטרה משתמשת בנוזל עם צבע וריח רע, 'בואש', שמותו בניגוד להנחיות גם לעבר בתים וחצרות, כאשר הריח נותר באוויר במשך ימים רבים ופוגע באלפי תושבים חפים מפשע. לאור האמור, מוצע לקבוע בחוק שכל הפעלת מכת"זית תבוצע באמצעות מים נקיים בלבד ללא שום תוספת של חומר כצבע וריח, ובעת ההפעלה תופעל באופן אוטומטי מצלמת וידאו שתתעד את פעולת ההתזה. התיעוד יישמר במשטרה במשך 3 שנים מיום האירוע.

עוד מוצע לקבוע כי אדם הטוען שהוא ניזוק מהפעלת המכת"זית, יוכל לדרוש מהמשטרה את צילום הווידאו, כך שבמקרה בו המשטרה לא פעלה כדין, יהיה ניתן להגיש תלונה למח"ש וכן תביעת נזיקין לבית המשפט.

עוד מוצע לקבוע שתיעוד הווידאו יועבר למבקש בתוך שבוע, כאשר במקרים חריגים בהם יש חשש לפגיעה בחקירה, בביטחון הציבור או בביטחון המדינה, תוכל המשטרה לבקש מבית המשפט לעכב את העברת התיעוד עד לאחר הסרת החשש.

הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת אורי מקלב וקבוצת חברי הכנסת (פ/3041/24) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת אחמד טיבי (פ/333/25), על ידי חבר הכנסת אורי מקלב וקבוצת חברי הכנסת (פ/335/25), על ידי חברי הכנסת נעמה לזימי ואחמד טיבי (פ/3862/25) ועל ידי חברת הכנסת מירב בן ארי (פ/4040/25).

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת אליהו ברוכי וקבוצת חברי הכנסת (פ/4723/25).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ד באדר התשפ"ה (24.03.2025)